

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/56/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116223726
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2116223726.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Ľuboslava Vanková, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: P. R., nar. X.X.XXXX, N. XXX/XX, R., zastúpený procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, Jarmočná 3, Hlohovec, dieťa rodičov: C. H., nar. XX.XX.XXXX, N. XXX/XX, R., zastúpená advokátom: JUDr. Andrej Kučera, SNP 6, Hlohovec a Bc. W. R., nar. X.X.XXXX, W. XXXX/XX, S., zastúpený splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária Borgulová & Péteriová, s.r.o., Farská 4, Nitra, IČO: 46 104 020, o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 11P/95/2016-286 zo dňa 5. apríla 2018, vo výrokoch II., III., IV., V., takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. o zverení maloletého, jeho zastupovaní a spravovaní majetku, III. o určení výživného, IV. o úprave styku, V. o zmene predchádzajúceho rozhodnutia a v závislých výrokoch VII. a VIII. o trovách konania a trovách konania štátu p o t v r d z u j e.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. konanie o návrhu otca na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti zastavil. Výrokom II. maloletého P. s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku zveril do osobnej starostlivosti matky, pričom obaja rodičia budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Výrokom III. otcovi uložil povinnosť platiť na maloletého výživné v sume 190,- eur mesačne vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred k rukám matky, a to s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom IV. súd upravil styk otca s maloletým nasledovne: Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý párny kalendárny týždeň od piatka od 16.00 hodiny do nedele do 18.00 hodiny a každý nepárny kalendárny týždeň od utorka od 15.00 hodiny do štvrtka do 07.45 hodiny. Matka je povinná maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať otcovi v stanovenú hodinu v mieste svojho bydliska, s výnimkou utorka, ak bude dňom školského vyučovania, kedy si otec maloletého vyzdvihne v školskom zariadení. Otec je povinný dodržiavať stanovené hodiny styku a v čase skončenia styku odovzdať maloletého matke v mieste jej bydliska, s výnimkou štvrtka, ak bude dňom školského vyučovania, kedy maloletého odovzdá v školskom zariadení. V prípade, že sa styk nebude môcť zo závažných dôvodov uskutočniť, sú rodičia povinní si túto skutočnosť navzájom oznámiť bezodkladne, najneskôr 24 hodín pred začiatkom styku. Výrokom V. zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 17P/26/2014-66 zo dňa 26.9.2014 spojený s opravným uznesením č.k. 17P/26/2014-80 zo dňa 23.10.2014 a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 23CoP/102/2014-121 zo dňa 27.4.2015 v časti zverenia maloletého a určenia bežného výživného otca na maloletého. Výrokom VI. súd uložil matke a otcovi výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti

podrobiť sa psychologickému poradenstvu a absolvovať 5 konzultácií so psychológom v intervaloch podľa jeho určenia na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku, za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie medzi rodičmi ohľadom výchovy a starostlivosti o maloletého P., zlepšenia vzájomného rešpektovania sa v roli rodiča maloletého a usmernenia rodičov ohľadom ich spoločnej zodpovednosti za výchovu a vývin maloletého. Výrokom VII. súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania a výrokom VIII. otcovi uložil povinnosť zaplatiť Okresnému súdu Trnava náhradu trov konania štátu vo výške 162,57 eur do 45 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie po citácii § 36 ods. 1, § 24 ods. 1, 2, 4, § 25 ods. 1, 2, § 28 ods. 2, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3, § 26 Zákona o rodine, § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, § 217 ods. 1 veta prvá Civilného sporového poriadku, § 121, § 38 ods. 1, 2 Civilného mimosporového poriadku, § 43 ods. 1, § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine vecne odôvodnil tým, že predmetom konania po čiastočnom zastavení konania o návrhu otca na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti bol návrh matky na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti, čím by došlo k zmene predchádzajúceho rozhodnutia súdu o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že od posledného rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností došlo k zmene pomerov, a preto bolo potrebné rozhodnutie súdu zmeniť (§ 121 CMP). Zo psychologického vyšetrenia rodičov a maloletého na RPPS ÚPSVaR Piešťany, ako aj zo znaleckého dokazovania mal súd za preukázané, že striedavá osobná starostlivosť o maloletého v súčasnosti nie je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Maloletý má síce pozitívny vzťah k obojmu rodičom, avšak pre zachovanie striedavej osobnej starostlivosti len pozitívny vzťah dieťaťa k obojmu rodičom nepostačuje, pretože ide len o jedno z kritérií. V konaní bolo preukázané, že z dôvodu, že otec nezabezpečoval osobnú starostlivosť o maloletého počas celého obdobia „jeho týždňa“ v rámci striedavej osobnej starostlivosti, došlo k oslabeniu výchovného vplyvu otca a jeho nahradenie osobou starého otca. Prekážkou striedavej osobnej starostlivosti aj skutočnosť, že rodičia maloletého chovajú voči sebe nepriateľské postoje a nedokážu spolu konštruktívne komunikovať, a to ani v záujme maloletého. Súčasné vzťahy medzi rodičmi nie sú zárukou, že by pre maloletého bolo vytvorené stabilné výchovné prostredie. Súd tiež poukazuje na Správu zo špeciálnopedagogického vyšetrenia zo dňa 02.06.2017 (č.l. 191-193), podľa ktorej odporúčajú jednu osobu, ktorá by sa maloletému venovala pravidelne a pravidelne by ho pripravovala na vyučovanie, pričom pri zverení maloletého do výlučnej osobnej starostlivosti matky bude lepšie zabezpečená aj príprava na vyučovanie v zmysle uvedeného odporúčania. Zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky bude na prospech maloletému aj z dôvodu, že maloletému pribudol mladší súrodenec, s ktorým má vytvorený súrodenecký vzťah. Budovanie tohto vzťahu bude pritom prirodzenejšie, ak bude maloletý so súrodencom v pravidelnom kontakte bez dlhších prerušení.

Pokiaľ ide o spochybňovanie záverov znaleckého posudku vo vyjadrení otca zo dňa 08.09.2017 (č.l. 184), znalkyňa bola na pojednávaní dňa 09.01.2018 (č.l. 257) vypočutá, riadne a vyčerpávajúco zodpovedala položené otázky, pričom súd nemal pochybnosti o správnosti záverov znaleckého posudku. Znalkyňa pri výsluchu na pojednávaní uviedla, že pokiaľ ide o jej závery, neopierali sa striktno o to, či otec je alebo nie je na Slovensku, to bola jedna z poznámok, ktorú uviedla ako fakt. Súd nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie novým znaleckým posudkom, prípade doplnením znaleckého posudku, nakoľko znalkyňa na pojednávaní uviedla, že aj v prípade, že by otec pracoval na Slovensku, zotrúva na svojich záveroch. Súd poukazuje na to, že oslabenie výchovného vplyvu otca, bolo preukázané ako psychologickým vyšetrením na RPPS, tak znaleckým dokazovaním. Oslabený výchovný vplyv otca je pritom okolnosťou, ktorá bráni v pokračovaní striedavej osobnej starostlivosti o maloletého, pričom príčina tohto stavu (častý pobyt otca mimo domácnosti) je menej významná. Posilnenie výchovného vplyvu otca pritom nie je ničím, čo by bolo možné dosiahnuť obratom po tom, ako otec zmení zamestnanie a bude pracovať na Slovensku, ale je otázkou dlhodobjšou.

Maloletý má vytvorené u matky stabilné výchovné prostredie, výchova matky a osobná starostlivosť o maloletého nebola preukázateľne spochybnená. Ak otec namietal proti starostlivosti matky, a síce, že ľudia z okolia matky mu hovoria, že matku maloletý nerešpektuje, súd uvádza, že pravdivosť otcovho tvrdenia sa v konaní nepreukázala, keď naopak zo znaleckého dokazovania vyplynulo, že práve otcov výchovný vplyv je oslabený. Ďalej otec uviedol, že maloletý má byť v noci pri maloletom bratovi hore, kým mu matka pripraví mlieko, lebo mu dá bitku, ktoré tvrdenie tiež v konaní preukázané nebolo. Ak mal otec pri svojom ďalšom výsluchu, ktorý navrhoval, uvádzať (doposiaľ nešpecifikované) námietky voči starostlivosti matky o maloletého, súd mal za to, že v konaní bolo znaleckým dokazovaním preukázané, že matka je spôsobilá zabezpečovať starostlivosť o maloletého a jeho výchovu.

Súd ďalej poukazuje na nález ÚS SR sp.zn. II. ÚS 97/2013-67 zo dňa 10.07.2013. V súlade s § 43 ods. 1 ZR bol zisťovaný názor maloletého, pričom tento bol zisťovaný na RPPS ÚPSVaR Piešťany, na pojednávaní, ako aj v rámci vyšetrenia u znalkyne. Súd však najmä poukazuje na odpoveď znalkyne na otázku č. 18 v znaleckom posudku (č.l. 159), kde znalkyňa uviedla, že maloletý nie je schopný s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne, a hlavne konzistentne, svoj názor na starostlivosť rodičov oňho. Z uvedeného vyplýva, že maloletý z dôvodu nepriamej ovplyvniteľnosti zo strany rodičov nie je schopný vyjadriť svoj názor (vo forme odpovede na otázku, v koho starostlivosti by chcel byť). Aktuálny názor maloletého bol zistený psychologickým vyšetrením: na deklaratívnej úrovni vyjadril želanie pokračovať v platnom modeli starostlivosti (SOS), na projektívnej úrovni (pozn. súdu: nepriamo prejavnený) sa ukázal jeho intenzívny, určujúci vzťah k matke a oslabený výchovný vplyv otca na maloletého, pričom intenzívny a určujúci vzťah maloletý vyjadril k starému otcovi z otcovej strany. Nepriamo názor maloletého vyplýva aj z jeho výpovede na pojednávaní dňa 20.03.2018.

Otec sa v priebehu konania vyjadroval v tom zmysle, že maloletý je matkou ovplyvňovaný, uviedol, že mu maloletý povedal, že mu matka hovorí, aby keď sa ho budú pýtať nejaké tety, povedal, že ho otec bije. Maloletý však pri žiadnom z jeho výsluchov takúto ani obdobnú skutočnosť neuvádzal.

V danom prípade bolo dokazovaním v konaní preukázané, že maloletý má určujúci vzťah k matke, pričom výchovný vplyv otca je oslabený. Súd mal za to, že v záujme zdravého vývinu maloletého dieťaťa je, aby bolo zverené do osobnej starostlivosti matky, nakoľko ponechanie maloletého v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v súčasnosti nie je možné z dôvodu, že pre túto formu osobnej starostlivosti neboli splnené zákonné podmienky, a síce, že by striedavá osobná starostlivosť lepšie zabezpečila záujem maloletého dieťaťa. V záujme maloletého je v súčasnosti stabilné výchovné prostredie u matky za súčasne upraveného styku s otcom, čím bude zabezpečené právo maloletého na zachovanie a rozvoj pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho vzťahu k oboj rodičom. Zo všetkých uvedených dôvodov súd vo výroku II. rozsudku s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky.

Nakoľko v zásade platí, že obaja rodičia sú oprávnení a povinní maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok, keď zároveň súd u otca nezistil dôvody, pre ktoré by bolo potrebné jeho rodičovské práva a povinnosti v tomto smere obmedziť, rozhodol súd vo výroku II. rozsudku tiež o tom, že obaja rodičia budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

Pokiaľ ide o úpravu styku otca s maloletým počas prázdnin a sviatkov, obaja rodičia zhodne uviedli, že v prípade zverenia maloletého matke nie je potrebné styk počas takéhoto obdobia upravovať, nakoľko na tomto sa vedeli vždy dohodnúť a budú sa vedieť aj v budúcnosti. Z uvedeného dôvodu súd upravil iba bežný styk otca s maloletým. Súd styk otca s maloletým na každý páry kalendárny týždeň od piatka od 16.00 hodiny do nedele do 18.00 hodiny (v zmysle vyjadrenia matky v záverečnej reči) a každý nepáry kalendárny týždeň od utorka od 15.00 hodiny do štvrtka do 07.45 hodiny. Súd mal za to, že úprava styku iba raz za dva týždne od piatku do nedele navrhovaná matkou by bola neprimerane úzkou úpravou styku oproti doposiaľ realizovanej striedavej osobnej starostlivosti. Súd mal za to, že je potrebné vytvoriť dostatočný priestor pre otca, aby výchovne pôsobil na maloletého, a aby sa vzťah medzi nimi upevnil a prehľboval. Styk každý nepáry kalendárny týždeň od utorka od 15.00 hodiny do štvrtka do 07.45 hodiny je primeraný, aby v týždni, kedy sa nebude realizovať víkendové stretnutie, mali otec a maloletý vytvorený priestor pre seba. Znalkyňou odporúčaný styk nielen každý nepáry týždeň cez pracovný týždeň, ale každý týždeň, súd na druhej strane považoval za príliš široký a narúšajúci prípravu maloletého na vyučovanie. Matke súd uložil povinnosť maloletého na styk s otcom riadne pripraviť, t.j. vrátane školských a iných potrieb. Ako miesto odovzdávania maloletého otcovi určil súd miesto bydliska matky, s výnimkou utorka, ak bude dňom školského vyučovania, kedy si otec maloletého vyzdvihne v školskom zariadení. Ako miesto odovzdávania maloletého od otca v čase skončenia styku určil súd v dňoch školského vyučovania vo štvrtok školské zariadenie, v ostatných prípadoch miesto bydliska matky. V prípade, že sa styk nebude môcť zo závažných dôvodov uskutočniť, uložil súd rodičom povinnosť bezodkladne si túto skutočnosť oznámiť. Otcovi súd uložil povinnosť dodržiavať stanovené hodiny styku. Nakoľko súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, bolo potrebné rozhodnúť o výške výživného, ktoré bude otec na maloletého platiť. Súd mal za to, že primeraným výživným zo strany otca je výživné v sume 190,- eur mesačne, ktoré spolu s prídavkom na dieťa 23,75 eura mesačne a s výživným od matky v sume vo zvyšnej časti bude pokrývať všetky odôvodnené náklady na maloleté dieťa. Hoci otcov pracovný pomer skončil ku dňu 29.03.2018, súd mal za to, že je i tak potrebné vychádzať z potenciality príjmu otca, ktorý súd ustálil na sumu 1.173,- eur brutto, ktorá suma vyplýva z internetovej stránky W. ako hrubý príjem obchodného zástupcu v SR. Pri uvedenej hrubej mzde potom čistá mzda predstavuje sumu 905,- eur (č.l. 281), ktorú sumu je v možnostiach otca dosahovať. Otec nie je ani čiastočne invalidný, je zdravý, v produktívnom veku, žijúci v regióne s množstvom pracovných

príležitostí a je v jeho možnostiach a schopnostiach dosahovať vyššie uvedený čistý príjem, keď má prax v odbore obchodného zástupcu. Zároveň súd poukazuje na zápisnicu z pojednávania v konaní sp.zn. 32P/10/2016 zo dňa 31.08.2016 (č.l. 28), kde otec uviedol svoj príjem z práce v Rakúsku vo výške 1.000,- eur, a teda príjem v takejto výške je možné považovať za dosiahnuteľný v prípade práce v Rakúsku. Súd tiež poukazuje na mesačné výdavky uvádzané otcom na pojednávani dňa 19.01.2017, celkom výdavky vo výške 740,- eur. Súd poukazuje na to, že otec pritom neuviedol výdavky na stravu, oblečenie, hygienu, pohonné hmoty. Ak by súd počítal iba s minimálnymi výdavkami na tieto položky (strava 105,- eur, oblečenie 40,- eur, hygiena 10,- eur, pohonné hmoty 50,- eur), dostal by sa na sumu cca 945,- eur, ktorú sumu otec musel vzhľadom k jeho výdavkom dosahovať z pracovného pomeru v Rakúsku, hoci priznal maximálne sumu 780,- eur. Z uvedenej čistej mesačnej mzdy vo výške 905,- eur, ktorú sumu súd ustálil ako potencionálny čistý príjem otca pri výkone práce obchodného zástupcu v SR (pričom v rámci Rakúska by išlo o sumu 1.000,- eur), by bol otec schopný plniť vyživovaciu povinnosť na svoje maloleté dieťa v rozmedzí od 20 do 25% z čistého príjmu, t.j. v rozmedzí od 181,- eur do 226,- eur. Nakoľko má otec iba jednu vyživovaciu povinnosť a zároveň sa ešte predpokladá potreba zvýšenia výživného v budúcnosti, bolo potrebné sa pohybovať skôr pri dolnej hranici daného rozmedzia. 21% z uvedenej sumy 905,- eur pritom predstavuje sumu cca 190,- eur. Výšku výživného na maloletého uloženého otcovi v sume 190,- eur mesačne považuje súd vzhľadom k odôvodneným potrebám maloletého, s prihliadnutím na jeho vek, ako aj vzhľadom k možnostiam a schopnostiam otca v zmysle § 75 ods. 1 ZR, aj s prihliadnutím k tomu, že otec má iba jednu vyživovaciu povinnosť, za primeranú.

Súd nevykonal dokazovanie ďalším výsluchom otca, ktorý navrhoval odročiť posledné pojednávanie za účelom jeho výsluchu, nakoľko sa chcel vyjadrovať k novým skutočnostiam ohľadom maloletého, a to ohľadom výsluchu maloletého a starostlivosti matky o maloletého. Predovšetkým súd poukazuje na to, že otec bol v konaní viackrát vypočutý, mal možnosť sa viackrát vyjadriť, pričom jeho námietky voči starostlivosti matky súd nepovažoval za dôvodné a rovnako v konaní nebolo preukázané ani priame ovplyvňovanie maloletého matkou (viď odsek 46. rozsudku). Otec ani neuviedol, aké konkrétne skutočnosti majú byť predmetom výsluchu, tieto nešpecifikoval. Súd nevykonal dokazovanie výsluchom manžela matky a matkinej matky, ktorí mali vypovedať ohľadom priebehu starostlivosti o maloletého počas starostlivosti u matky, nakoľko dôkazné bremeno o tom, že starostlivosť matky nie je riadna, niesol otec, preto takéto dokazovanie zo strany matky by bolo nadbytočné. Ďalej súd uvádza, že listinné dôkazy, ktoré otec predložil v nemeckom jazyku neboli pre rozhodnutie vo veci potrebné, a teda nebol potrebný ich preklad do slovenského jazyka.

Týmto rozsudkom súd v súlade s § 121 CMP zmenil vo výroku V. rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 17P/26/2014-66 zo dňa 26.09.2014 v spojení s opravným uznesením č.k. 17P/26/2014-80 zo dňa 23.10.2014 a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 23CoP/102/2014-121 zo dňa 27.04.2015 v časti zverenia maloletého a určenia bežného výživného otca na maloletého.

Uznesením vyhláseným na pojednávani dňa 20.03.2018 súd (z dôvodov uvádzaných v znaleckom posudku, ako aj znalkyňou pri výsluchu) začal konanie o uloženie výchovného opatrenia. Obaja rodičia zhodne uviedli, že súhlasia s uložením výchovného opatrenia, pričom zhodne uviedli, že výchovné opatrenie by bolo vhodnejšie realizovať na inom úrade práce, ako na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany. Súd dospel k záveru, že je potrebné, aby rodičom bolo uložené výchovné opatrenie v zmysle § 37 ods. 2 písm. d) ZR, a síce vo forme odborného psychologického poradenstva, nakoľko je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa. S poukazom na závery znaleckého posudku je nevyhnutné riešiť nedostatočnú a nekonštruktívnu komunikáciu medzi rodičmi maloletého, nakoľko komunikovanie o maloleťom dieťati je jedným z predpokladov jednotného výchovného prístupu rodičov k maloleťému. Vzhľadom k tomu, že v konaní bolo preukázané, že vzájomná komunikácia rodičov nie je vhodná, za účelom zlepšenia tejto komunikácie medzi rodičmi ohľadom výchovy a starostlivosti o maloletého, za účelom zlepšenia ich vzájomného rešpektovania sa v roli rodiča maloletého a usmernenia rodičov ohľadom ich spoločnej zodpovednosti za výchovu a vývin maloletého uložil súd rodičom vo výroku VI. rozsudku výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu. Odborné psychologické poradenstvo bude rodičom poskytnuté v rozsahu 5 konzultácií počnúc od právoplatnosti tohto rozsudku, a to na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, pričom intervaly poradenstva určí psychológ podľa potreby a vývoja, s tým, že celkom pôjde o 5 konzultácií resp. sedení. Cieľom odborného poradenstva bude zlepšenie vzájomnej komunikácie medzi rodičmi ohľadom výchovy a starostlivosti o maloletého, zlepšenie vzájomného rešpektovania sa v roli rodiča maloletého a usmernenie rodičov ohľadom ich spoločnej zodpovednosti za výchovu a vývin maloletého dieťaťa. Súd určil, že odborné poradenstvo sa bude realizovať na RPPS ÚPSVaR Trnava, nakoľko psychologické poradenstvo na RPPS ÚPSVaR Piešťany nebolo úspešné pre nenadviazanie potrebného vzťahu dôvery medzi psychológom a klientom.

O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd v zmysle § 52 CMP, keď vo výroku VII. rozsudku rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom zároveň žiaden z účastníkov si nárok na náhradu trov konania neuplatnil.

V konaní vznikli trovy štátu, a to z dôvodu znaleckého dokazovania navrhnutého matkou, pričom výsledky znaleckého dokazovania, ako aj rozhodnutie vo veci samej pokiaľ ide o navrhované zrušenie striedavej osobnej starostlivosti boli v prospech matky. Znalčkyni bola na základe uznesenia č.k. 11P/95/2016-164 zo dňa 10.07.2016 vyplatená odmena za vypracovanie znaleckého posudku vo výške 543,60 eura, ktorá jej bola poukázaná v sume 500,- eur z preddavku zloženého matkou (č.l. 137), a v sume 43,60 eura zo štátnych rozpočtových prostriedkov. Ďalej bola znalčkyni na základe uznesenia č.k. 11P/95/2016-259 zo dňa 16.01.2018 vyplatená odmena za výsluch na pojednávaní vo výške 118,97 eura, ktorá jej bola poukázaná zo štátnych rozpočtových prostriedkov. Celkom tak v konaní vznikli trovy štátu vo výške 162,57 eura (43,60 eura + 118,97 eura). Súd rozhodujúc o trovách štátu, rozhodol podľa čl. 3 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 54 CMP a § 255 ods. 1 CSP, keď vo výroku VIII. rozsudku priznal štátu nárok na náhradu trov konania voči otcovi a zaviazal ho povinnosťou zaplatiť Okresnému súdu Trnava náhradu trov konania štátu v sume 162,57 eura. Súd mal za to, že i spravodlivým rozhodnutím o náhrade trov konania štátu bude, aby sa otec aspoň čiastočne podieľal na znaleckom dokazovaní v sume 162,57 eura (naviac, keď záverom znaleckého dokazovania bolo odporúčanie zrušiť striedavú osobnú starostlivosť, čo bol návrh matky), keď matka sa na ňom podieľala i tak vo vyššej sume 500,- eur vo forme spotrebovaného preddavku. S prihliadnutím na výšku sumy určil súd otcovi na plnenie primeranú dlhšiu lehotu, a síce 45 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec maloletého. Domáhal, aby Okresný súd Trnava ponechal v platnosti rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 17P 26/2014-66 zo dňa 26.9.2014 v plnom rozsahu. Poukázal na to, že mu nebolo umožnené naplno realizovať svoje práva, pretože sudkyňa zamietla jeho výsluch, hoci výpoveďou mali byť preukázané nové skutočnosti ohľadom starostlivosti matky, aj skutočnosti ohľadom jeho práce, pretože firma sa zlúčila, nový zamestnávateľ nepodpísal s otcom zmluvu a ohľadom matky doloží správu na pojednávaní, vyšetrovanie dieťaťa. Sudkyňa vyniesla rozsudok bez prítomnosti otca, hoci prostredníctvom svojho obhajcu požiadal súd, aby bol pred vynesením rozsudku vypočutý. Súd svojím rozhodnutím obmedzil výkon rodičovských práv, na ktorý nebol žiaden dôvod, pretože maloletý sa vyjadril rovnako pozitívne k obom rodičom, čo konštatoval i znalec, čo bolo zrejmé z jeho výsluchu. Maloletý vypovedal, keď bol u otca v opatere inak, ako u matky, pričom súd nechcel ďalšie preukázanie, že maloletý bol zo strany matky pod vplyvom psychického nátlaku. Zmena, ktorá nastane, spôsobí maloletému stres, pretože maloletý je vo veku adolescenta. Vzhľadom na vývinový vek ako aj citlivú povahu maloletého, by mohlo prísť k iným záverom - strana 14 znaleckého posudku. Bolo zistené negatívne sebahodnotenie, veľa vecí robím zle, suicidálne myšlienky, premýšľa o tom, že by sa zabil, pociťovanie slabosti, bolesti, osamelosti. Ďalej poukázal na nedodržanie Zákona o rodine zo strany súdu i súdneho znalca. Znalecký posudok na strane 13 posledná veta, otázka znalca na maloletého u koho by chcel bývať, odpoveď maloletého, aby bol týždeň u maminy, týždeň u tatina a aby sa mamina s tatinom nehádali. Došlo k porušeniu Zákona o rodine a žiadosť maloletého bola zamietnutá. Nebrali sa do úvahy pocity dieťaťa ako bolo poukázané aj v zápisnici 9.1.2018, že stav matky je momentálne vyhovujúcejší. Nebrali sa do úvahy požiadavky, potreby, pocity maloletého, ktoré sú objektívne. Nebola v znaleckom posudku, ani na súde zodpovedaná otázka výpovede maloletého ohľadom smrti. Trvalý pobyt ako i škola boli u maloletého zmenené skôr, čím matka a jej právny zástupca zavádzali súd. Čo sa týka výpovede starého otca, žiada o zvukový záznam, ktorý nie je totožný so zápisnicou, takže má iný význam. Poukázal na § 205 ods. 2 písm. c), d) a f) OSP, pretože súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav veci, nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Maloletý bol vypočutý bez kolízneho opatrovníka, čo je v rozpore s právomocou súdu a je v rozpore so zákonom o kolíznych opatrovníkoch. Sťažnosť, ktorá tvorí prílohu odvolania, sa týka konania matky, úmyselne nabáda dieťa k nepravdivým informáciám, trpela jeho psychika. Inštitúcie na ochranu maloletých si neplnia svoje povinnosti ako to ukladá zákon, neprešetrili danú situáciu, skôr prihládajú na závery znalca, ktorý maloletého vypočuje 20 minút a urobí záver, čo je nedostačujúce. Otec sa odvoláva na nález Ústavného súdu II. ÚS 361/2016, kde je uvedené, že dieťa nie je nástroj na získanie finančných zdrojov. Súd priznal matke výdavky na maloletého, ktoré nie sú preukázané, pretože matka má dve deti, keď náklady neboli rozpísané, neboli zohľadnené zvýšené náklady otca, ktorý musí zabezpečovať prepravu dieťaťa do školy. Čo sa týka výživného súd poukázal na skutočnosť, že jeho príjem sa nezmenil, čo preukázal pracovnou zmluvou, výpliatnými páskami, ako aj vymeriavacím základom z

poisťovne, s navrhovaným výživným nesúhlasil, pretože sudkyňa nevychádzala z aktuálneho príjmu, ale z potencionálneho príjmu. Odvolal sa preto na rozsudok v Prešove sp. zn. 24CoP 18/2017, zakladá nález Ústavného súdu ČR IV. ÚS 650/2015. Prvotný rozsudok bol z roku 2015, keď maloletý navštevoval prípravny ročník, teraz navštevuje druhý ročník, takže jeho náklady sa nezvýšili. Školné a iné potreby maloletého platí každý druhý mesiac otec. Súd nenavrhol konzultáciu u mediátora, ktorý by mohol pomôcť riešeniu. Žiada súd o zmenu úpravy navrhovaného stretávania a to ponechanie na týždňovom striedaní maloletého ako doteraz. K odvolaniu doložil úradný záznam zo dňa 7.5.2018, spísaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, úradný záznam zo dňa 27.6.2016 z výpovede otca maloletého na úrade práce.

4. K odvolaniu sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý považuje napadnutý rozsudok vo všetkých výrokoch za vecne správny. Pridržiava sa psychologickéj správy zo dňa 21.3.2017, v ktorej psychológ uvádza, že striedavá starostlivosť vniesla do života maloletého P. dyskomfort a narušila mu pocit bezpečia a istoty, príčinou tohto stavu je deštrukcia rodičovskej komunikácie, nejednotnosť, rozdielnosť pohľadov na východu a starostlivosť, ale tiež nevýrazné postavenie otca vo výchove a starostlivosti, pretože rozhodujúcu úlohu v domácnosti otca zabezpečuje starý otec. Tieto slová potvrdil aj znalecký posudok, ktorý poukazuje na to, že výchovná pozícia otca je u maloletého oslabená, pretože maloletý P. vyjadril intenzívne a určujúci vzťah k starému otcovi. Matku vníma ako centrálnu, najdôležitejšiu postavu v rodine. Taktiež kolízny opatrovník súhlasí s výchovným opatrením, a má za to, že rodičia by nemali vystavovať dieťa vzájomnej nevraživosti a konfliktov, mali by sa snažiť o korektnosť voči sebe a zachovať pre dieťa podľa možnosti pozitívny obraz o druhom rodičovi, rodičia by mali byť schopní podporovať dieťa a jeho vzťah k druhým rodičom, o druhom rodičovi hovoriť pred dieťaťom s rešpektom a nie komentovať jeho nedostatky. Rodičia by mali mať možnosť spolupracovať pri výchove dieťaťa spoločne, vyriešiť problémy spojené s jeho výchovou a svoj vzťah s dieťaťom budovať s ohľadom na jeho individualitu. Rodičia by mali pri vzájomnom odovzdávaní si dieťaťa a pri kontakte s druhým rodičom minimalizovať problémy. Takisto majú za to, že rodičia sa majú vzájomne informovať o dieťati, o tom, čo sa dialo počas pobytu u jedného z rodičov, čo potrebuje, v čom mu treba pomôcť, čomu venovať pozornosť a svoje spory a rozdielne názory majú riešiť mimo dieťaťa, nevzťahovať ho ako svedka do sporov. Otec sa dňa 7.5.2018 a 14.5.2018 dostavil na úrad práce, zdôrazňoval, že nesúhlasí so zrušením striedavej starostlivosti, s maloletým P. opakovane robili pohovory bez prítomnosti matky s jej súhlasom, maloletý P. uviedol, že chcel by bývať u matky a k otcovi by chodil vtedy, keď bude otec doma. O psychologických problémoch sa rozprávali s matkou, tá uviedla, že navštívi detského psychológa.

5. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka prostredníctvom splnomocnenca. Uviedla, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie a jeho odôvodnením, rozsudok považuje za vecne správny a riadne zdôvodnený. Odvolanie neobsahuje potrebné náležitosti podľa § 363 a 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s ust. § 62 Civilného mimosporového poriadku, pretože v ňom absentuje vymedzenie rozsahu, v akom napáda vymedzenie odvolacích dôvodov, čo je dôvodom na odmietnutie odvolania podľa § 386 písm. d) Civilného sporového poriadku. Matka má za to, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď neakceptoval žiadosť právnej zástupkyne otca na odročenie pojednávania z dôvodu pracovnej neschopnosti a to za účelom jeho vylúčenia a zamietol tiež návrhy na doplnenie dokazovania vylúčením otca s poukazom na to, že otec bol v konaní riadne vypočutý a to viackrát, pričom nové skutočnosti ku ktorým sa chcel vyjadriť nevedel konkretizovať. Neúčast' otca na pojednávaní dňa 5.4.2018 ako aj jeho požiadavka na odročenie pojednávania považuje za účelové s cieľom neúčelne a nehospodárne predlžovať konanie. Matka poukázala na to, že otec riadne a osobne nezabezpečoval osobnú starostlivosť o maloletého v týždni, keď mal byť podľa skoršieho rozhodnutia v jeho starostlivosti, v konaní bolo vykonané riadne dokazovanie, maloletý bol dvakrát vypočutý, bolo vykonané znalecké dokazovanie, znalkyňa bola vypočutá, pričom jednoznačne vyplynula potreba zmeny doterajšieho spôsobu zabezpečovania starostlivosti o maloletého, pretože striedavá osobná starostlivosť nie je v najlepšom záujme maloletého. Zároveň bolo preukázané, že maloletý má určujúci vzťah k matke, zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti je v záujme zdravého vývinu maloletého a v žiadnom prípade nespôsobí táto zmena maloletému stres, ale práve naopak, dôjde k stabilizovaniu jeho výchovného prostredia. Rovnako nemožno súhlasiť s tým, že by súd obmedzil rodičovské práva otca, pretože upravil styk v pomerne širokom rozsahu. Otec namietal, že súd nevzal do úvahy požiadavku maloletého, ktorý na otázku znalca u koho by chcel bývať, uviedol, že chce byť týždeň u mamy a týždeň u otca, poukazuje na to, že ide o argumentáciu otca, vytrhnutú z kontextu znaleckého posudku. Pokiaľ ide o otcovu základnú požiadavku maloletého ponechať v doterajšom modeli starostlivosti, poukazuje na odpoveď znalca otca na otázku č. 18 prenesenú aj do bodu 44. a 45. odôvodnenia

kde sa znalkyňa vyjadrila, že maloletý nie je schopný vyjadriť samostatne a konzistentne názor na starostlivosť o neho. Tiež nesúhlasí s názorom súdu, že názor príp. požiadavka maloletého sa nerovná pojmu záujem maloletého, pričom rozhodnutie súdu musí byť v najlepšom záujme maloletého, aj keď táto požiadavka nezodpovedá predstavám maloletého. Čo sa týka určenia výšky výživného, v tejto časti vychádza rozhodnutie z dostatočne a riadne vykonaného dokazovania, zo správneho, právneho posúdenia a je absolútne vyčerpávajúco zdôvodnené. Navrhla preto napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť.

6. Otec doplnil a rozšíril odvolanie prostredníctvom právnej zástupkyne. Trvá na tom, že rozhodnutie vo veci zverenia maloletého do starostlivosti matky nie je správne a nezodpovedá reálnemu stavu. Podľa otca jediným dôvodom podania návrhu bola finančná a rodinná situácia matky, pretože striedavá osobná starostlivosť nebola problematická, maloletý bol od roku 2015 zvyknutý a tento stav vyhovoval obojmu rodičom. Maloletý si budoval vzťah s oboma rodičmi, ako i blízkymi, čo bolo v jeho najhlbšom záujme a v súlade so zmyslom Zákona o rodine, maloletý mal a má priestor na to, aby poznal a bol vychovávaný tak matkou ako i otcom, pre maloletého je to ideálny stav, keď má pocit bezpečia svojej matky a rovnako i u otca, ktorý je jeho najlepším mužským vzorom. Rovnako v tomto stave plnil a plní významnú mužskú rolu aj starý otec, ktorý si ho od malička obľúbil a je prirodzené, že maloletý k nemu inklinuje. V rámci konania však tieto skutočnosti neboli dostatočne zistené a nedostatočne sa na nich prihliadalo. Dokazovaním nebolo preukázané, že by maloletý trpel tým, ako striedavo býva u oboch svojich rodičov. Jeho prospech bol pri podaní návrhu stabilný, ako ani zdravotné problémy, či iné problémy psychického charakteru sa nevyskytovali. Preto má za to, že nebol dôvod na podanie takéhoto návrhu. Znalecké dokazovanie preukázalo, že obaja rodičia splnili predpoklady pre výchovu maloletého a je preto nejasné, prečo súd nezohľadnil stav, ktorý trvá už tri roky, maloletý je na tento model nastavený a sám nepociťuje potrebu niečo meniť. Dokazovanie ohľadom výpovedí maloletého preukázali len to, že dieťa bez svojej vlastnej viny bolo postavené pred rozhodnutie, ktorého rodiča má radšej a u ktorého chce byť viac. Toto dokazovanie docielilo len to, že maloletý sa uzavrel do seba a v stave rozhodovania, ktorému rodičovi mal urobiť väčšiu radosť vypovedal rozporuplne a protikladne. Znalkyňa v znaleckom posudku sa vyjadrila, že maloletý sa má stretávať s otcom každý druhý víkend, v podstate 2,5 dňa a minimálne dva dni v bežnom týždni, teda štyri dni za dva týždne a voľná v čase sviatkov a prázdnin porovnateľne s matkou a z uvedeného v podstate vyplýva, že mala na mysli inú alternatívu striedavej osobnej starostlivosti. K vyjadreniu znalkyne v tomto smere sa priklonil a procesný opatrovník. Skutočnosť, že matka je centrálnou postavou v živote maloletého je normálna u každého zdravého dieťaťa. Tento stav sa však počas dospievania môže meniť a to s ohľadom na dospievajúci vek, keď otcovia dávajú svojim deťom a najmä synom potrebný mužský vzor. Otec maloletého sa snaží túto úlohu plniť. Otec sa zamestnal na Slovensku v snahe tráviť s maloletým čo najviac času, aby mohol byť maloletému k dispozícii. Aj znalkyňa sa na pojednávaní vyjadrila, že pokiaľ to účastníci cítia, dieťa vyjadruje, že sú aj iné indicie na zváženie urobiť aj nové vyšetrenie, pričom situácia sa stále mení a formuje a znalkyňa taktiež na otázku súdu č. 18 uviedla, že maloletý nie je schopný s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne a hlavne konzistentne svoj názor na starostlivosť o neho. Napriek uvedenému sudkyňa vykonala dokazovanie na pojednávaní a to opätovne výsluchom maloletého bez prítomnosti procesného opatrovníka, čo považuje za nezákonný dôkaz. Táto výpoveď bola ovplyvnená tým, že maloletý bol bezprostredne pred výsluchom matkou pripravený na to, čo má vypovedať. Otec navštevuje svoju priateľku v Rakúsku, ktorá je tam zamestnaná ako čašníčka a má tam prenajatý byt. Otec sa o maloletého vždy staral aj v prípade choroby, neprenášal zodpovednosť za choré dieťa na matku. Opačne to však neplatí a matka často odovzdávala maloletého otcovi chorľavého. Matka dlhodobo nerešpektuje práva otca, neradí sa s ním o podstatných záležitostiach týkajúcich sa maloletého, čoho dôkazom je aj zmena trvalého bydliska a školy. Začal do ich vzťahu zasahovať manžel matky, ktorá skutočnosť negatívne pôsobí aj na maloletého. Manžel matky niekoľkokrát napadol verbálne otca a jeho rodinu, vždy vystupuje nevraživo a nepriateľsky. Namieta preto správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, keď na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Rozhodnutie týkajúce sa výživného je nesprávne, pretože otec je nezamestnaný nie zo subjektívnych príčin, snaží sa nájsť adekvátnu prácu, privyrába si brigádne. V čase rozhodnutia nebola súdu preukázaná výška príjmu otca a posledný príjem zo zamestnania bol na úrovni 726,- eur netto a nie je vecne správne rozhodnutie o výške výživného 190,- eur mesačne. Otec uhrádza aj výdavky nad rámec bežných potrieb. Navrhol návrh matky v celom rozsahu zamietnuť.

7. K doplneniu odvolania sa vyjadrila matka prostredníctvom splnomocnenca. Otec ani v doplnení svojho vyjadrenia neuviedol žiadne také skutočnosti, na základe ktorých by mal odvolací súd napadnuté

rozhodnutie zmeniť resp. zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Skutočnosti uvedené v doplnení odvolania sú absolútne nepravdivé, účelové a mnohé tvrdenia na adresu matky sú vymyslené, zavádzajúce a hrubo osočujúce matku a jej súčasného manžela. Súd prvej inštancie rozhodol o zmene a spôsobe zabezpečovania starostlivosti po absolútne vyčerpávajúcom vykonanom dokazovaní. Vykonané dokazovanie jasne a objektívne preukázalo dôvodnosť návrhu matky, keď súd prvej inštancie mal na základe výsledkov vykonaného dokazovania preukázané, že od poslednej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému došlo k zmene pomerov odôvodňujúcich zmenu doterajšej striedavej osobnej starostlivosti, pretože táto v súčasnosti už nie je v najlepšom záujme o maloletého. Podľa názoru súdu preukázaný oslabený výchovný vplyv otca bráni v pokračovaní striedavej starostlivosti o maloletého. Poukázal na záznam Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 16.5.2018 o tom, že tohto dňa bol vykonaný pohovor s maloletým bez prítomnosti matky, počas ktorého sa maloletý vyjadril, že chce bývať u matky, nakoľko keď je u otca, tento je prevažnú časť v Rakúsku a ostatnú časť trávi s dedkom, pričom by mu vyhovovalo, keby býval u mamini a cez víkend bude u otca, aby chodil k nemu. Taktiež zo záznamu zo dňa 22.5.2018 vyplýva, že otec bez vedomia matky chodil s maloletým opäť k psychológovi. Pokiaľ sa znalkyňa vyjadrila, že obaja rodičia spĺňajú predpoklady pre výchovu maloletého, to znamená, že nie je dôvod na obmedzenie výkonu ich rodičovských práv a povinností a resp. neexistujú skutočnosti vylučujúce resp. obmedzujúce ich spôsobilosť vykonávať rodičovské práva a povinnosti. Uvedené nemožno zamieňať s tým, že je nevhodná doterajšia striedavá osobná starostlivosť, pretože spôsobilosť vykonávať rodičovské práva a povinnosti je subjektívnym kritériom, vyplývajúcim z osobnostných charakteristík každého rodiča a forma resp. spôsob zabezpečenia starostlivosti objektívnym kritériom. Taktiež nesúhlasí s prekrúcaním záverov znaleckého posudku ako to robí otec ohľadom spôsobu úpravy styku, pretože znalkyňa sa jasne vyjadrila o styku otca a nie o spôsobe a rozsahu striedavej osobnej starostlivosti. Cieľom otca nie je zachovanie striedavej osobnej starostlivosti a jeho úprimná snaha zabezpečovať starostlivosť o maloletého, ale vyhnúť sa povinnosti platiť výživné, pretože otec nie je schopný nájsť si adekvátne zamestnanie. Absencia procesného opatrovníka na pojednávaní nebráni súdu takýto výsluch vykonať, nejde o nezákonný dôkaz. Čo sa týka tvrdenia otca, že sa o dieťa stará počas choroby, čoho dôkazom má byť aj predložená lekárska správa, poukazuje na to, že ide o účelové konanie otca, pretože lekára navštevuje aj matka nielen detského ale aj odborných lekárov. Matka nesúhlasí s tým, že by zmenila bez súhlasu otca trvalý pobyt a školu maloletého. Maloletý sa vyjadril, že chce ísť do školy do R., teda nebol dôvod toto nerešpektovať. Trvalý pobyt má zhodný s miestom bydliska matky už od svojho narodenia. Skutočnosti boli riešené v konaní vednom na Okresom súde Trnava sp. zn. 32P 10/2016. Ku konfliktným situáciám s manželom matky bol vyprovokovaný manžel vždy len správaním otca. Otec nemá predstavy aké vysoké sú náklady na starostlivosť o maloletého, keď súd vzal odôvodnené priemerné mesačné náklady považoval sumu 265,- eur mesačne, nie sú pravdivé tvrdenia otca, že sa z polovice podieľal na nákladoch na maloletého, pretože napr. všetky náklady za školu za posledný pol rok platila výhradne matka.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie otca má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 Civilného sporového poriadku.

9. Pretože odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe ktorého dospel k správny skutkový záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie návrhom uplatneného nároku a pretože odvolací súd v napadnutom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na vec aplikoval správne zákonné ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil a preto sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku, odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a už iba

odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie a k odvolacím argumentom sa potom žiada dodať už len nasledovné:

10. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť, či boli splnené podmienky na zmenu ostatného rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k maloletému P. na jeho zverenie do osobnej starostlivosti matky s tým, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok v bežných veciach sú oprávnení obaja rodičia, na určenie výživného otcovi 190 eur mesačne od právoplatnosti rozsudku, na úpravu styku otca s maloletým dieťaťom tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým P. každý párnny týždeň od piatku od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a každý nepárny týždeň od utorka od 15.00 hod. do štvrtka do 7.45 hod.

11. Podľa ustanovenia § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

12. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

13. Podľa § 121 Civilného mimosporového poriadku rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

14. V zmysle ustanovenia § 26 Zákona o rodine i v spojení s ustanovením § 121 Civilného mimosporového poriadku dohody a súdne rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností možno zmeniť, ak sa zmenia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre doterajšiu úpravu, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výkon rodičovských práv a povinností za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane rodičov maloletého alebo na strane maloletého, alebo objektívne - vývojom objektívnych okolností.

15. Úprava práv a povinností rodičov k maloletým deťom sa uskutočňuje podľa stavu zisteného v čase rozhodovania súdu (§ 217 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Po tejto úprave však môžu nastať zmeny tak v pomeroch rodičov, ako aj v pomeroch maloletých detí, odôvodňujúcich zmenu pôvodného rozhodnutia súdu, príp. dohody rodičov. Iba zmena závažnejšieho charakteru môže byť dôvodom na takú zmenu rozhodnutia. Zmena pomerov môže spočívať v rôznych okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce z hľadiska záujmu maloletých detí. Pri úvahe o tom, či sa má zmeniť rozhodnutie súdu alebo dohoda rodičov, treba mať na zreteli záujem dieťaťa na jeho riadnej výchove, pri rešpektovaní stálosti výchovného prostredia. Zmena doterajšieho výchovného prostredia je odôvodnená najmä vtedy, keď doterajšie výchovné prostredie už nezabezpečuje priaznivé podmienky pre plnohodnotný vývoj a rozvoj maloletého dieťaťa. Základným predpokladom pre zmenu pôvodného rozhodnutia súdu je, že od pôvodného rozhodnutia došlo k takej zmene pomerov, ktorá vyžaduje zmenu pôvodnej úpravy, zohľadňujúcej pritom primárne záujem maloletého dieťaťa.

16. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, z ktorého zistil, že maloleté dieťa pochádza z partnerského vzťahu rodičov, rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 17P/26/2014-66 zo dňa 26.9.2014 v spojení s opravným uznesením č.k. 17P/26/2014-80 zo dňa 23.10.2014 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 23CoP/102/2014-121 zo dňa 27.4.2015 bol upravený výkon rodičovských práv a povinností k maloletému tak, že maloletý bol zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch, pričom výživné bolo určené otcovi vo výške 50 eur mesačne, styk rodičov s maloletým nebol upravený. Matka si podala návrh na zmenu zverenia na súd prvej inštancie dňa 25.10.2016 s odôvodnením, že nastali zmeny v zabezpečovaní starostlivosti o maloletého, pretože

doterajšia úprava nie je v záujme maloletého. Zmeny spočívali v tom, že otec svoju osobnú starostlivosť o maloletého zabezpečuje prostredníctvom svojho otca, pretože otec vzhľadom na výkon práce sa zdržuje doma sporadicky a v dôsledku uvedeného vzťah medzi otcom a maloletým zoslabol.

17. Obaja rodičia sú spôsobilí vychovávať maloletého, aktuálne sa však podľa záverov znaleckého dokazovania javia na strane matky lepšie podmienky a predpoklady na zabezpečenie osobnej starostlivosti o maloletého, maloletý matku vníma ako centrálnu postavu v rodine, má k nej určujúci vzťah. Striedavá osobná starostlivosť podľa psychologického vyšetrenia neplní celkom svoj účel, pretože o maloletého sa v čase, keď má byť u otca, väčšinou stará dedko, výchovný vplyv otca na maloletého je oslabený. Matka žije v domácnosti s manželom (manželstvo uzavrela 3.6.2016) a ich spoločným synom V. nar. XX.X.XXXX, matka je na rodičovskej dovolenke. Otec žije v domácnosti so svojim otcom, v čase podania návrhu pracoval pre F. C., so sídlom M., následne bol nezamestnaný, od 19.9.2017 otec pracoval ako obchodný zástupca a od 29.3.2018 je nezamestnaný. Maloletý má deväť rokov, v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie navštevoval 2. ročník základnej školy. Názor maloletého bol zistený psychologickým vyšetrením v rámci znaleckého dokazovania PhDr. Martou Halašovou, na deklaratívnej úrovni vyjadril želanie pokračovať v platnom modeli striedavej osobnej starostlivosti, na projektívnej úrovni sa ukázal jeho intenzívny, určujúci vzťah k matke a oslabený výchovný vplyv otca na maloletého, pričom intenzívny a určujúci vzťah maloletý vyjadril k starému otcovi. Nepriamo názor maloletého vyplýva aj z výpovede na pojednávaní dňa 20.3.2018.

18. Z vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k správne záveru, ktorý v plnom rozsahu zdieľa aj odvolací súd, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na zmenu zverenia maloletého, t. j. na rozhodnutie o zverení maloletého do výlučnej osobnej starostlivosti matky a upustenie od striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov o maloletého. V prvom rade je potrebné konštatovať, že od ostatnej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu pôvodného rozhodnutia o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd prvej inštancie dostatočne zisťoval dôvody, ktorými matka odôvodňovala návrh na zmenu zverenia. V konaní bolo preukázané, že otec nezabezpečoval osobnú starostlivosť o maloletého počas striedavej osobnej starostlivosti, došlo k oslabeniu výchovného vplyvu otca a jeho nahradenie osobou starého otca. Zároveň z konania vyplynulo, že rodičia maloletého majú voči sebe nepriateľské postoje a nedokážu spolu konštruktívne komunikovať a to ani ohľadom maloletého. Zo správy Centra špeciálnopedagogického poradenstva pri ŠZŠ a MŠ Hlohovec zo daň 2.6.2017 vyplýva vzhľadom na dyslexiu a dysortografické ťažkosti odporúčanie vhodnosti len jednej osoby, ktorá sa bude maloletému pravidelne venovať a pripravovať ho na vyučovanie. Za danej situácie je nepochybne v záujme maloletého, aby ponechanie striedavej osobnej starostlivosti bolo prehodnotené.

19. Podľa § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

20. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právny predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

21. Civilný mimosporový poriadok ukladá účastníkom povinnosť označiť dôkazy na preukázanie ich tvrdení (§ 25 Civilného mimosporového poriadku), pričom v mimosporovom konaní je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí (§ 36 Civilného mimosporového poriadku). O tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhoduje vždy súd (§ 185 ods. 1 Civilného sporového poriadku). To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov preto nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi konania odňatie možnosti konať pred súdom a zakladajúcou tým prípustnosť dovolania (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 37/1993 a pod R 125/1999). Odňatie možnosti konať pred súdom s

následkom prípustnosti dovolania nezakladá bez ďalšieho ani prípadná skutočnosť, že by bolo možné mať výhrady voči dôvodom, pre ktoré súd navrhnuté dôkazy nevykonal (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.4.2012, sp. zn. 6Cdo 51/2012). Súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odhatie možnosti konať pred súdom, pretože je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14.9.2011, sp. zn. 6Cdo 153/2011).

22. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 350/08 z 30. septembra 2010, v ktorom skonštatoval, že dokazovanie v občianskom súdnom konaní (akt. v civilnom konaní) prebieha vo viacerých fázach; od navrhnutia dôkazu cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. Skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľom, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práv na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní.

23. Rozhodnutie o zverení dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti, zohľadňuje množstvo faktorov jednak na strane rodičov, jednak na strane dieťaťa. Vo veciach starostlivosti o maloletých sú súdy povinné prihliadať na záujem maloletého. Zásadne na rozhodnutie o zverení majú vplyv viaceré okolnosti, predovšetkým ale ide o osobnosť rodiča, vzťah rodiča k dieťaťu, vzťah dieťaťa ku každému rodičovi, rešpekt k právu dieťaťa stykať sa s druhým rodičom, charakter, morálka a štruktúra mravných noriem rodičov, ostatné okolnosti ich už len dotvárajú.

24. Súd prvej inštancie pritom správne dospel k záveru, že v prejednávanej veci sú za súčasného (aktuálneho) stavu splnené zákonné podmienky pre zmenu rozhodnutia o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti, pretože z vykonaného dokazovania vyplynul jednoznačný záver, že striedavá osobná starostlivosť neplní svoj účel a lepšie predpoklady a podmienky pre zabezpečenie osobnej starostlivosti sú na strane matky, pričom ide o závery v súlade so znaleckým posudkom PhDr. Marty Halašovej. Rozhodujúcim faktorom pre zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matke je nesporne osvedčený intenzívny, určujúci vzťah k matke, ktorú vníma ako centrálnu a najdôležitejšiu postavu v rodine (takéto zistenie vyplýva predovšetkým zo znaleckého posudku PhDr. Marty Halašovej). Ponechanie striedavej osobnej starostlivosti nie je v záujme maloletého, nastala deštrukcia v komunikácii medzi rodičmi, nejednotnosť a rozdielny pohľad na výchovu a starostlivosť. Nesporne v záujme maloletého dieťaťa je čo najstabilnejšie a najpriaznivejšie výchovne prostredie, ktorým je v súčasnosti prostredie u matky. Uvedené je naplnené aj s poukazom na ťažkosti maloletého s učením. Na rozdiel od otca, odvolací súd nie je názoru, že zmena spôsobí maloletému stres, práve naopak prinesie mu pocit bezpečia a istoty.

25. Názor otca, že súd napadnutým rozhodnutím obmedzil otcovi výkon rodičovských práv však nie je opodstatnený. Zverenie maloletého dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov nemožno považovať za porušenie práva maloletého dieťaťa na starostlivosť rodičov. Nepredstavuje totiž vylúčenie práva maloletého na starostlivosť oboch rodičov, rovnako ako nevylučuje právo rodiča, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené, na jeho výchovu a starostlivosť, aj keď za použitia iných foriem.

26. Súd prvej inštancie súčasne rozhodol aj o zastupovaní maloletého a o správe jeho majetku. Pri úprave výkonu rodičovských práv a povinností súd musí rešpektovať ust. § 28, § 38 a § 39 Zákona o rodine. Podľa týchto ustanovení sú nositeľmi práva zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok obaja rodičia, tak ako o tom napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd správne rozhodol.

27. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom

prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti pritom súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

28. V zmysle § 65 ods. 1 Zákona o rodine ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti, alebo schváli dohodu o výške výživného.

29. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

30. V zmysle § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

31. Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného (ako sú napr. liečebné náklady). Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane dieťaťa je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať mu výživné a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

32. Po posúdení súdom prvej inštancie zistených a preukázaných možností, schopností a majetkových pomerov rodičov maloletého s prihliadnutím na jeho odôvodnené potreby, odvolací súd dospel k záveru, že výživné určené otcovi súdom prvej inštancie zodpovedá možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom oboch rodičov maloletého, ako i odôvodneným potrebám maloletého, zohľadňujúc osobnú starostlivosť matky o dieťa. Matka maloletého je na rodičovskej dovolenke (poberá rodičovský príspevok 214,70 eur) žije so svojim manželom, ktorého príjem predstavuje približne 830,- eur, matka má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletému V. nar. XX.X.XXXX. U otca súd vychádzal z potenciality jeho príjmov, ktorý súd ustálil na 1.173,- eur brutto a 905,- eur netto a predstavuje plat obchodného zástupcu v SR. Správne prvoinštančný súd vychádzal zo skutočnosti, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je prvoradá, bolo preto potrebné skúmať nielen aktuálne príjmy otca, ale aj jeho možnosti a schopnosti ako určujúce kritérium pre úpravu rozsahu vyživovacej povinnosti. Pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti otca k maloletému správne vychádzal z predpokladaného príjmu, ktorý by mohol otec dosiahnuť, ak by sa zamestnal. Z uvedených dôvodov preto odvolacie námietky otca neobstoja.

33. Na uvedenom závere nemohla zmeniť nič ani tá námietka otca, že neboli preukázané konkrétne výdavky na maloletého. Primerané výdavky maloletého sú špecifikované v bode 57. odôvodnenia. V súvislosti so skúmaním odôvodnených potrieb maloletých detí je potrebné zdôrazniť, že odôvodnené potreby sú spravidla rovnaké, pokiaľ nie sú v určitom konkrétnom prípade zvýšené v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa, finančne náročnej záujmovej činnosti alebo štúdia, ktoré v skutočnosti je potrebné považovať za všeobecne známu skutočnosť, preto nie je potrebné ich osobitne dokazovať, pričom dokazovať je potrebné špeciálne zvýšené potreby vybočujúce z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky. V posudzovanom prípade neboli u maloletého zistené špeciálne zvýšené výdavky, ktoré by bolo potrebné dokazovať.

34. Odvolací súd zohľadnil všetky vyššie uvedené skutočnosti, tiež prihliadol na okolnosť, že životná úroveň detí je odrazom životnej úrovne ich rodičov a dospel k záveru, že súd prvej inštancie rešpektujúc vyživovaciu povinnosť povinného voči maloletému, rešpektujúc zákonné kritéria rozhodujúce pre stanovenie rozsahu tejto vyživovacej povinnosti, určil vyživovaciu povinnosť otca na maloleté dieťa správne.

35. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je pritom dôležité zvážiť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa: jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim, ako aj okolnosti na strane rodičov, ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča a podobne. Malo by byť snahou oboch rodičov hľadať v prvom rade na záujem maloletého dieťaťa a pri realizácii styku viesť spolu komunikovať a dohodnúť sa tak, aby sa styk mohol realizovať zohľadniac možnosti rodičov a prirodzený režim dieťaťa.

36. Vo všeobecnosti možno skonštatovať, že ideálnym stavom je, keď dieťa môže vyrastať v starostlivosti oboch rodičov - otca i matky. Zároveň je však potrebné podotknúť, že základným právom dieťaťa je právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takéto prostredie zabezpečiť. V prípade, že medzi rodičmi dieťaťa dochádza k dlhodobejším nezhodám, prípadne obaja alebo jeden z nich sa správa neprimerane a ich spolužitie nevytvára vhodné prostredie pre zdravý rast dieťaťa, je dôvodné, ak sa dieťa zverí do osobnej starostlivosti len jedného z nich, resp. do starostlivosti tretej osoby, a upravia sa rodičovské práva a povinnosti.

37. Po rozpade rodiny s maloletými deťmi nielen etika príbuzenských vzťahov, ale aj zákon zaväzuje deti k povinnosti svojich rodičov ctíť a rešpektovať, kým rodičovská zodpovednosť (za riadnu výchovu detí) je prikázaná obojom rodičom; preto takisto, pokiaľ nie sú zistené také skutočnosti, ktoré by viedli k pozastaveniu výkonu rodičovskej zodpovednosti, niet (ani pri plnom rešpektovaní práv maloletého dieťaťa) zákonného, o to menej ústavného právneho dôvodu na to, aby rodičovi, v ktorého priamej starostlivosti maloleté dieťa nie je, bol styk s ním zakázaný, resp. neprimerane obmedzený (pozri napr. nález Ústavného súdu ČR z 24. septembra 1998, sp. zn. III. ÚS 125/98).

38. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona. Rodičovské práva a povinnosti patria obidvom rodičom. Ak rodičia žijú v manželstve, predpokladá sa, že svoje deti vychovávajú v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletých detí. Zákon o rodine úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rieši v určitých špecifických situáciách osobitne, tak ako to predpokladá čl. 51 ods. 1 ústavy. Zákon o rodine preferuje dohodu rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností (§ 24 ods. 2, § 25 ods. 1, § 35 a § 36 ZR). Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa. Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 26/05 vyslovil právny názor, že právna úprava styku rodičov s ich maloletými deťmi nevedie k obmedzeniu práv rodičov, ale práve naopak, prostredníctvom tejto úpravy sa prispieva k ich garancii, a preto nemôže byť v nesúlade s čl. 41 ods. 4 ústavy (pozri tiež uznesenie Ústavného súdu SR z 31. marca 2010, č.k. I. ÚS 120/2010-15).

39. Nepochybne je v záujme maloletého, aby bol čo najširšie upravený jeho styk s otcom. Aj pri úprave styku súd prvej inštancie úplne zistil skutočný stav veci, zohľadnil všetky zákonné kritéria a rozhodol vecne správne a v súlade s odporúčaniami znalca.

40. Otec namietal skutočnosť, že maloletý bol vypočutý na súde prvej inštancie bez prítomnosti kolízneho opatrovníka.

41. Podľa § 38 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje názor maloletého bez prítomnosti iných osôb. Odvolacia námietka bola vyhodnotená ako účelová, nakoľko zo zápisnice z pojednávania vyplýva, že prítomní (matka, splnomocnenec matky, otec a splnomocnenec otca) výslovne vyjadrili, že súhlasia s výsluchom maloletého aj v neprítomnosti procesného opatrovníka. Nemožno teda tvrdiť, že išlo o nezákonný dôkaz. Navyše názor maloletého bol zisťovaný aj znaleckým dokazovaním.

42. Otec v odvolaní namietal skutočnosť, že sudkyňa vyniesla rozsudok bez prítomnosti otca, hoci prostredníctvom svojho obhajcu požiadal súd, aby bol pred vynesením rozsudku vypočutý.

43. Podľa § 183 ods. 1 Civilného sporového poriadku pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť.

44. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 5.4.2018 vyplýva, že otec nebol prítomný, bola prítomná jeho právna zástupkyňa, ktorá doložila potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti otca a uviedla, že otec žiada o odročenie pojednávania za účelom jeho výsluchu, nakoľko sa chce vyjadrovať k novým skutočnostiam ohľadom maloletého a starostlivosti o maloletého. Súd prvej inštancie pojednával v neprítomnosti otca a jeho žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovel.

45. Súd prvej inštancie uvedeným postupom neodňal otcovi možnosť konať pred súdom. Na spomínanom pojednávaní bola prítomná jeho právna zástupkyňa, ktorá sa k veci mohla vyjadriť. Súd prvej inštancie nepovažoval výsluch otca za potrebný, nakoľko otec už bol k veci vypočutý, pokiaľ považoval za potrebné vyjadriť sa, na pojednávaní bola prítomná jeho právna zástupkyňa, ktorá mala priestor sa vyjadriť. Pokiaľ súd prvej inštancie nepovažoval žiadosť o odročenie pojednávania za dôvodnú a pojednával v neprítomnosti otca, postupoval v súlade s už citovaným ustanovením Civilného sporového poriadku.

46. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie o úprave starostlivosti o maloletého, jeho zastupovaní a spravovaní majetku, výživného, ako i úpravy styku, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

47. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. o zverení maloletého a jeho zastupovaní a spravovaní majetku, III. o určení výživného, IV. o úprave styku, V. o zmene predchádzajúceho rozhodnutia a v závislých osobitne nenapadnutých výrokoch VII. a VIII. o trovách konania a trovách konania štátu, podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku ako vo výroku vecne správny potvrdil.

48. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku s použitím ustanovenia § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 57 Civilného mimosporového poriadku.

49. Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie.

Podľa štvrtej časti CMP (§ 370 až 391) sa postupuje pri výkone rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP).

Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP). Podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých upravuje vyhl. MS SR č. 207/2016 Z.z.